

Rekonstruerer ste

Gjør ikke igjen: Tildekking for å bevare boplassene for fremtiden er en viktig del av arbeidet som Vitenskapsmuseet nå er i gang med. Her viser instituttleder Birgitte Skar hvordan de gamle utgravningene fortsatt ligger åpne i dagen.

Gladstad: Nå starter Vitenskapsmuseet de arkeologiske utgravningene i Moen som skal gi svar på hvordan de første nordmennene organiserte dagliglivet sitt. Dermed sluttføres arbeidet som ble startet for snart 40 år siden.

I tre uker skal instituttleder Birgitte Skar og hennes team av arkeologer fra Vitenskapsmuseet i Trondheim gjøre

utgravninger i Mohalsen på Vega. Der skal de ta opp igjen arbeidet etter undersøkelser som ble gjort i 1974, der arkeologene fant omfattende spor etter de aller første beboerne langs norskekysten.

10.000 år f.kr – Vi vil nå gjøre en total utgravning av hele denne bosettingsenheten som vi kaller Mohalsen I, sier Skar, og viser fram de åpne feltene i terrenget. Midt i den lille fordypningen fant forskerne trekull etter et ildsted

som ble datert til år 9.350 før nåtid, med en feilmargin på pluss/minus 270 år. Nå skal lokaliteten dateres på nytt, noe som forhåpentligvis vil gi en mer nøyaktig fastsetting av alderen.

– Redskapene som vi finner her, er veldig karakteristiske for tidsperioden som var cirka 10.000 f.Kr. Ser man på strandlinjenivået er det sannsynlig at vi er lenger tilbake i tid enn det trekulldateringene viser, sier Skar.

Når feltet nå graves ut i sin helhet, vil forskerne sammenligne funnene av

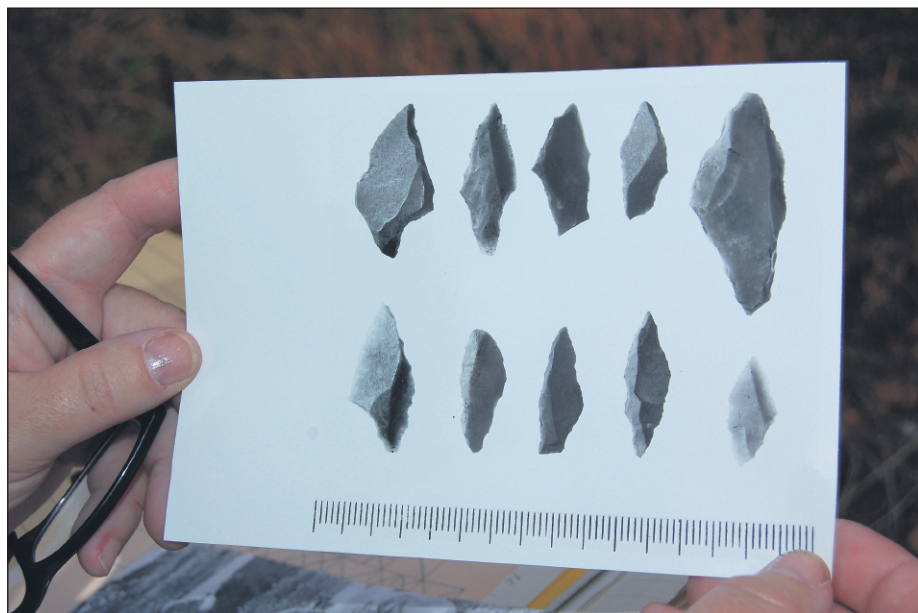
gjenstander med det som ble hentet ut i 1974. Så skal det bokstavelig talt puslesammen, slik at de kan kartlegge bevegelsene til menneskene som levde her i detalj.

– Vi ser etter spor som viser hvor folk har sittet og laget redskaper og hvor de har partert byttedyr og laget mat. Av og til kan vi følge folkene i et litt lengere forløp som viser at de har kommet tilbake gjentatte ganger til samme leirplass, avbrutt av jakt på sjøen. Det kan kanskje være vanskelig for oss å forstå,

Steinalderhverdagen

Behov for presisjonsmålinger: Arkeologene har i dag langt mer nøyaktig utstyr for posisjonering av funn enn da de første utgravningene ble gjort i 1974.

Tidsriktige: Funnene som ble gjort av blant annet pilspisser i feltet viser redskap som var typiske for perioden rundt 10.000 år f.Kr. Den buede bakenden av pilspissen er utformet som feste til skaftet. Ifølge arkeologene ble pilspissen limt fast til skaftet med bek laget av bjørkesaft og surret med dyresener.

Klare for utgravninger: De starter i strålende høstvær, men arkeologene Heidi Mjelva Breivik (til venstre), Gjermund Steinskog, Astrid Brønseth Lorentzen og Birgitte Skar er forberedt på at utgravningene også vil kunne foregå i pøsregn og vind i ukene som kommer. Torsdag kom det flere arkeologer.

men disse første mennesker i Norge var meget mobile og tilbrakte ikke lang tid om gangen på samme sted – men de visste om gode havner å komme tilbake til. Slik kan vi rekonstruere adferden deres, og jeg tror vi da vil skjønne mer om hvordan Mohalsen-området har vært brukt i denne tiden, sier Skar.

Har mistet spor Mohalsen kjennetegnes ved stadig vinderosjon som hindrer vegetasjon å feste seg. I løpet av de 40 årene som har gått siden det sist ble

gravet av arkeologer her har cirka 100 kvadratmeter av området erodert helt ned og mye kunnskap om Vegas tidlige historie er dermed gått tapt.

– Dette må vi unngå i fremtiden. Det er Riksantikvaren som finansierer undersøkelsen på Mohalsen og vi er veldig glad for at direktoratet nå har fokus på disse svært sjeldne boplassene. Når vi har gravd ut hele denne boplassen, skal feltet dekkes til med jord og torv. Boplassene ligger tett i dette området, og har man først laget et sår i dekket, vil

det fort rives opp enda mer av overflaten. Skal vi bevare disse feltene må de beskyttes, sier Skar.

Turgåere vil lett kunne få øye på arkeologene som er i arbeid i Moen, og Skar har ingenting i mot at nysgjerrige kommer bort og ser hva de holder på med.

– Men det er veldig viktig at man ikke rører noe av det som ligger på bakken. Vi ønsker å kunne fortelle en så komp-

lett historie som mulig. Da er hver eneste lille bit vesentlig for å kunne rekonstruere hva folk faktisk har foretatt seg, sier Skar.

Tekst og foto:

Lillemor
Hestvik
ihv@ba-avis.no
481 46 109

